

בעניין נדרים

במדבר פרק ל

(ב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹוֹק: (ג) אִישׁ כִּי יָדַר נֶדֶר לִיקְוֹק אוֹ הַשְּׂבַע שְׂבַעַה לְאִסֵּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כִּכֹּל הַיֵּצֵא מִפִּיּו יַעֲשֶׂה: (ד) וְאִשָּׁה כִּי תִדַּר נֶדֶר לִיקְוֹק וְאִסֵּרָה אִסֵּר בְּבֵית אָבִיהָ בְּנִעְרֶיהָ: (ה) וְשָׁמַע אָבִיהָ אֶת נְדָרָהּ וְאִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ וְהַחְרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל נְדָרֶיהָ וְכָל אִסֵּר אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם: (ו) וְאִם הִנִּיא אָבִיהָ אֶתָּה בְּיוֹם שָׁמְעוּ כָּל נְדָרֶיהָ וְאִסֵּרָה אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וַיִּקְוֹק יִסְלַח לָהּ כִּי הִנִּיא אָבִיהָ אֶתָּה: (ז) וְאִם הָיָה תְהִיָּה לְאִישׁ וְנִדְרָהּ עָלֶיהָ אוֹ מִבְּטָא שְׁפָתֶיהָ אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ: (ח) וְשָׁמַע אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמְעוּ וְהַחְרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאִסֵּרָה אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקָמוּ: (ט) וְאִם בְּיוֹם שָׁמַע אִשָּׁה יִנִּיא אוֹתָהּ וְהִפְרָ אֶת נְדָרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְּטָא שְׁפָתֶיהָ אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ וַיִּקְוֹק יִסְלַח לָהּ: (י) וְנִדַּר אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ: (יא) וְאִם בֵּית אִשָּׁה נְדָרָה אוֹ אִסֵּרָה אִסֵּר עַל נַפְשָׁהּ בְּשַׁבְּעָה: (יב) וְשָׁמַע אִשָּׁה וְהַחְרִישׁ לָהּ לֹא הִנִּיא אֶתָּה וְקָמוּ כָּל נְדָרֶיהָ וְכָל אִסֵּר אֲשֶׁר אִסֵּרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם: (יג) וְאִם הִפְרָ יָפְרָ אֶתָּה אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמְעוּ כָּל מוֹצֵא שְׁפָתֶיהָ לְנִדְרָהּ וְלֹאִסֵּר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִשָּׁה הִפְרָם וַיִּקְוֹק יִסְלַח לָהּ: (יד) כָּל נֶדֶר וְכָל שְׂבַעַת אִסֵּר לְעֵנֶת נַפְשׁ אִשָּׁה יָקִימוּ וְאִשָּׁה יִפְרְנוּ: (טו) וְאִם הַחְרִישׁ יַחְרִישׁ לָהּ אִשָּׁה מִיוֹם אֵל יוֹם וְהִקִּים אֶת כָּל נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אִסֵּרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הִקִּים אֶתָּם כִּי הַחְרִישׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוּ: (טז) וְאִם הִפְרָ יָפְרָ אֶתָּה אַחֲרַי שָׁמְעוּ וְנָשָׂא אֶת עֹנָהּ: (יז) אֵלָּה הַחֲקִים אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹוֹק אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ בְּנִעְרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ:

רמב"ם הלכות נדרים

יש בכללן שלש מצות, שתי מצות עשה, ואחת מצות לא תעשה. וזה הוא פרטן:

(א) שישמור מוצא שפתיו ויעשה כמו שנדר.

(ב) שלא יחל דברו.

(ג) שיפר הנדר או השבועה, וזהו דין הפרת נדרים המפורש בתורה שבכתב. וביאור מצות אלו בפרקים אלו.

פרק א

[הלכה א] הנדר נחלק לשתי מחלוקות, החלק הראשון הוא שיאסור על עצמו דברים המותרים לו כגון שיאמר פירות מדינה פלונית אסורין עלי כל שלשים יום או לעולם, או מין פלוני מפירות העולם או פירות אלו אסורין עלי, בכל לשון שיאסור הרי זה נאסר בהן, ואף על פי שאין שם שבועה כלל ולא הזכרת שם ולא כנוי, ועל זה נאמר בתורה לאסור אסר על נפשו, שיאסור על עצמו דברים המותרים, וכן אם אמר הרי הן עלי איסר הרי אלו אסורין וחלק זה הוא שאני קורא אותו נדרי איסר.

[הלכה ב] והחלק השני הוא שיחייב עצמו בקרבן שאינו חייב בו, כגון שיאמר הרי עלי להביא עולה, או הרי עלי להביא שלמים או מנחה, הרי בהמה זו עולה או שלמים, והאומר [הרי] עלי הוא הנקרא נדר, והאומר הרי זו הוא הנקרא נדבה, והנדבה והנדר ממין אחד הוא אלא שהנדרים חייבין באחריותן ונדבות אין חייבין באחריותן, ועל זה נאמר בתורה ונדריתך אשר תדור ונדבותיך וגו', וחלק זה הוא שאני קורא אותו נדרי הקדש.

[הלכה ד] מצות עשה של תורה שיקיים אדם שבועתו או נדרו בין שהיה מנדרי איסר בין שהיה מנדרי הקדש, שנאמר מוצא שפתיתך תשמור ועשית כאשר נדרת ונאמר ככל היוצא מפיו יעשה.

פרק יג

[הלכה כג] מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח, כיצד כגון מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שתים, או מי שהיה שוגג ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה, או אסר השכרות לעולם, וכן מי שהיה רודף שלמונים ונבהל להון ואסר על עצמו המתנות או הניית אנשי מדינה זו, וכן מי שהיה מתגאה ביופיו ונדר בניזר וכיוצא בנדרים אלו, כולן דרך עבודה לשם הם ובנדרים אלו וכיוצא בהן אמרו חכמים נדרים סייג לפרישות.

[הלכה כד] ואף על פי שהן עבודה (לשם) לא ירבה אדם בנדרים איסור ולא ירגיל עצמו בהם, אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהן בלא נדר.

[הלכה כה] אמרו חכמים כל הנודר כאילו בנה במה, ואם עבר ונדר מצוה להשאל על נדרו כדי שלא יהא מכשול לפניו, במה דברים אמורים בנדרים איסר אבל נדרי הקדש מצוה לקיימן ולא ישאל עליהן אלא מדוחק שנאמר נדרי לה' אשלם. סליקו להו הלכות נדרים בס"ד.

Guide for the Perplexed III:48

In addition to the things prohibited by the Law, we are also commanded to observe the prohibitions enjoined by our own vows (Num. xxx). If we say, This bread or this meat is forbidden for us, we are not allowed to partake of that food. The object of that precept is to train us in temperance, that we should be able to control our appetites for eating and drinking. Our Sages say accordingly, "Vows are a fence for abstinence." As women are easily provoked to anger, owing to their greater excitability and the weakness of their mind, their oaths, if entirely under their own control, would cause great grief, quarrel, and disorder in the family; one kind of food would be allowed for the husband, and forbidden for the wife; another kind forbidden for the daughter, and allowed for the mother. Therefore the Law gives the father of the family control over the vows of those dependent on him. A woman that is independent, and not under the authority of a chief of the family, is, as regards vows, subject to the same laws as men; I mean a woman that has no husband, or that has no father, or that is of age, i.e., twelve years and six months.